

SLUŽBENI LIST

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

„SLUŽBENI LIST FNRJ“ izlazi po potrebi, u srpskom, hrvatskom, slovenskom i makedonskom izdanju. — Oglas po tarifi. — Zira račun kod Narodne banke FNRJ za preplatu posebna izdanja 101-11, za oglas 101-12
1-30 1-931.

Srijeda, 31. prosinca 1958.

BEOGRAD

BROJ 52.

GOD. XIV.

Cijena ovom broju je 100.— din. — Pretplata za godinu 1958. iznosi 1.700.— din, a za inozemstvo 2.500.— din. — Redakcija: Kraljevića Marka ul. br. 9. — Telefon: Redakcija 26-238, Administracija 26-270. Odjeljenje prodaje 22-619. Telefonska centrala 28-010.

890.

U K A Z

O PROGLAŠENJU ZAKONA O NACIONALIZACIJI NAJAMNIH ZGRADA I GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Na osnovu člana 71. točka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, koji je Savezna narodna skupština usvojila na sjednici Saveznog vijeća od 26. prosinca 1958. i na sjednici Vijeća proizvođača od 26. prosinca 1958.

PR br. 21

Beograd, 28. prosinca 1958.

Zamjenjuje
Predsjednika Republike
Potpredsjednik
Saveznog izvršnog vijeća,
Edvard Kardelj, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Petar Stambolić, v. r.

Z A K O N

O NACIONALIZACIJI NAJAMNIH ZGRADA I GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Nacionaliziraju se i postaju društveno vlasništvo najamne stambene zgrade i najamne poslovne zgrade. U gradovima i naseljima gradskog karaktera nacionaliziraju se i postaju društveno vlasništvo i građevinska zemljišta.

Član 2.

Gradani mogu na teritoriju Jugoslavije stjecati i imati u vlasništvu:

- porodičnu stambenu zgradu, t.j. zgradu sa dva stana ili sa tri manja stana, ili
- najviše dva stana kao posebne dijelove zgrade, ili
- dvije porodične stambene zgrade sa najviše dva stana i trećim manjim stanom, ili
- jednu porodičnu stambenu zgradu i jedan stan kao posebni dio zgrade.

Član 3.

Građanske pravne osobe, društvene organizacije i druga udruženja građana mogu na teritoriju Jugoslavije stjecati i imati u vlasništvu samo poslovne zgrade i poslovne prostorije, koje služe isključivo njihovoj dopuštenoj djelatnosti.

Član 4.

Ako građanin, građanske pravne osobe, društvene organizacije i druga udruženja građana imaju ili steknu više zgrada i posebnih dijelova zgrada nego što po odredbama ovog zakona mogu imati u vlasništvu, taj višak postaje društveno vlasništvo.

Član 5.

Gradanin koji se bavi zanatskom ili drugom dopuštenom privatnom djelatnošću može stjecati i imati u vlasništvu poslovnu zgradu ili poslovnu prostoriju, koje po svom kapacitetu služe njegovoj djelatnosti.

Ova poslovna zgrada odnosno poslovna prostorija ne uračunava se u broj zgrada i posebnih dijelova zgrada, koje po članu 2. ovoga zakona građani mogu imati u vlasništvu.

Član 6.

Zgrade, posebni dijelovi zgrada i zemljišta, koji se po ovom zakonu ne nacionaliziraju, u slobodnom su prometu i mogu se nasljeđivati.

Član 7.

Za nacionaliziranu zgradu, poseban dio zgrade i građevinsko zemljište prijašnjem vlasniku daje se naknada prema odredbama ovog zakona.

Prijašnjem vlasniku nacionalizirane zgrade koji nije pravna osoba, ostavlja se pravo vlasništva na jednom stanu.

Član 8.

Zgrade, dijelovi zgrada i građevinska zemljišta, koji su nacionalizirani ovim zakonom, postaju društveno vlasništvo danom stupanja na snagu ovog zakona.

Rješenjem nadležnog organa donesenim u postupku određenom ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, utvrđuje se koji su objekti nacionalizirani ovim zakonom.

Član 9.

Prijašnjim vlasnikom zgrade, dijela zgrade i građevinskog zemljišta koji su ovim zakonom nacionalizirani, smatra se, u smislu ovog zakona, osoba koja je po postojećim propisima bila njihov vlasnik na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Član 10.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na zgrade i posebne dijelove zgrada stranih država i međunarodnih organizacija, koji služe za potrebe stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili organizacija, kao i za stanovanje njihovog osoblja, ako je tako određeno međunarodnim sporazumom.

Član 11.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na zgrade i prostorije, koje služe vjerskim zajednicama za vršenje njihove vjerske djelatnosti, kao što su crkve,

hramovi, kapele i bogomolje, manastiri i samostani, sjemeništa i vjerske škole, niti na zgrade koje služe kao župski, parohijski, biskupski, patrijaršijski i drugi slični dvorovi.

II. PREDMET NACIONALIZACIJE

1. Stambene zgrade i posebni dijelovi stambenih zgrada

Član 12.

Danom stupanja na snagu ovog zakona nacionaliziraju se:

1) najamne stambene zgrade, t.j. zgrade u građanskom vlasništvu sa više od dva stana ili sa više od tri mala stana;

2) sve stambene zgrade i stanovi kao posebni dijelovi zgrada, koji su u vlasništvu građanskih pravnih osoba, društvenih organizacija i drugih udruženja građana;

3) poslovne prostorije u vlasništvu građanskih pravnih osoba, društvenih organizacija i drugih udruženja građana, ako ne služe njihovoj dopuštenoj djelatnosti (član 3.);

4) višak preko dva stana u vlasništvu jednog građanina;

5) poslovne prostorije u stambenoj zgradi u vlasništvu građanina.

Član 13.

Izuzetno, može se ostaviti u vlasništvu građana stambena zgrada koja uz dva stana odnosno tri manja stana ima još jedan sporedni stan, koji po svojoj namjeni ili po svojoj strukturi, položaju u zgradi ili udobnosti predstavlja sporedni dio zgrade.

Isto tako, može se ostaviti u vlasništvu građana i stambena zgrada koja uz jedan stan ili dva manja stana ima poslovne prostorije koje nemaju više od 70 kvadratnih metara.

Član 14.

U vlasništvu građana izuzetno će se ostaviti i poslovna prostorija u stambenoj zgradi ako u smislu člana 5. ovog zakona služi dopuštenoj djelatnosti vlasnika.

Poslovna prostorija koja je po prethodnom stavu ostavljena u vlasništvu vlasnika ne uračunava se u broj zgrada i dijelova zgrada određen u članu 2. ovog zakona.

Tu poslovnu prostoriju vlasnik ne može otuđiti, ali je mogu naslijediti njegovi zakonski nasljednici, ako u smislu člana 5. ovog zakona služi njihovoj dopuštenoj djelatnosti.

Ta poslovna prostorija, kad prestane služiti poslovnoj djelatnosti njenog vlasnika odnosno njegovih zakonskih nasljednika, postaje društveno vlasništvo.

Član 15.

U slučaju nadogradnje stambene zgrade u građanskom vlasništvu izvršene od strane osobe koja nije vlasnik te zgrade, na osnovu rješenja nadležnog organa donesenog po postojećim propisima o nadogradnji, vlasniku zgrade na kojoj je izvršena nadogradnja ostaju u vlasništvu posebni dijelovi zgrade na kojoj je izvršena nadogradnja, ako ona po odredbama ovog zakona ne bi bila nacionalizirana da nije izvršena nadogradnja, a nacionalizirana je uslijed nadogradnje.

Odredba prethodnog stava primjenjuje se bez obzira da li je nadogradnja izvršena prije ili poslije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 16.

Nije predmet nacionalizacije i ne uračunava se u broj zgrada i posebnih dijelova zgrada određen u članu 2. ovog zakona zgrada koja po svojoj veličini

i namjeni služi vlasniku samo za odmor ili oporavak, a koju on ili član njegove porodice sezonski ili povremeno koristi za tu svrhu, bez obzira da li se ta zgrada nalazi u mjestu u kome vlasnik stalno živi ili u drugom mjestu.

Općinski narodni odbor odlukom donesenom na sjednicama obaju vijeća propisat će koje se zgrade smatraju kao zgrade koje po svojoj veličini i namjeni mogu služiti za odmor ili oporavak u skladu s prethodnog stava.

Član 17.

U nacionaliziranoj zgradi ostavlja se u vlasništvu prijašnjeg vlasnika, koji nije pravna osoba, na njegov zahtjev i prema njegovom izboru, jedan od stanova ili dva stana ako nemaju ukupno više od četiri sobe, ne računajući sporedne prostorije.

Član 18.

Kad je vlasništvo na zgradi podijeljeno na jednake dijelove, prijašnjem suvlasniku, koji nije pravna osoba, ostavlja se u vlasništvu jedan od stanova u nacionaliziranoj zgradi, ili dva stana ako nemaju ukupno više od četiri sobe, ne računajući sporedne prostorije, ako vrijednost njegovog idealnog dijela približno odgovara vrijednosti tog stana ili tih dvaju stanova.

Ako se prijašnji suvlasnici ne sporazumiju o tome koji će stanovi ostati u vlasništvu pojedinih suvlasnika, stvar će riješiti, na zahtjev jednog od njih, komisija za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru.

Pri donošenju rješenja po prethodnom stavu vodit će se računa o veličini idealnih dijelova pojedinih prijašnjih suvlasnika.

Ako su suvlasnici ugovorili da će na ime tih dijelova koristiti posebne dijelove zgrade kao vlasnici, vodit će se računa o takvom ugovoru.

Ako nijedan suvlasnik nema tako velik idealni dio koji odgovara vrijednosti jednog stana u nacionaliziranoj zgradi, svim suvlasnicima ostavlja se u vlasništvu jedan stan ili dva stana ako nemaju ukupno više od četiri sobe, ne računajući sporedne prostorije, prema njihovu izboru i sporazumu.

Član 19.

Ako prijašnji vlasnik ne stanuje u zgradi koja je nacionalizirana nego u drugoj zgradi u društvenom vlasništvu, dat će mu se na njegov zahtjev, umjesto stana u zgradi koja je nacionalizirana, u vlasništvo stan koji koristi u toj drugoj zgradi, ako vrijednost ovog stana ne premaša za više od 20% vrijednost stana koji bi mu u nacionaliziranoj zgradi imao ostati u vlasništvu.

Član 20.

Ako jedna osoba ima istovremeno vlasništvo na više stambenih zgrada, posebnih dijelova stambenih zgrada i idealnih dijelova stambenih zgrada ili je višestruki vlasnik samo nekih od ovih vrsta nekretnosti, ostavit će joj se u vlasništvu, po njenom izboru, onoliko zgrada i posebnih dijelova zgrada koliko se po ovom zakonu može imati u vlasništvu (član 2.), a ostatak zgrada i posebnih dijelova zgrada nacionalizira se.

Pritom će se vlasniku ostaviti u vlasništvu prvenstveno zgrade koje se po ovom zakonu ne nacionaliziraju ili stan u kome on stanuje kao posebni dio zgrade.

Član 21.

Pri određivanju zgrada i posebnih dijelova zgrada koje se po odredbama prethodnog člana ostavljaju vlasniku u vlasništvu, idealni dijelovi uzet će se u račun samo ako njihova vrijednost približno odgovara vrijednosti zgrade ili posebnog dijela zgrade.

Ako se vlasnici idealnih dijelova ne sporazumiju o tome koje će zgrade odnosno stanovi ostati u vlasništvu pojedinih vlasnika, stvar će riješiti, na zahtjev jednoga od njih, komisija za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru.

Član 22.

Stjecanje vlasništva po ovom zakonu od strane prijašnjeg vlasnika nacionalizirane zgrade na stanu kao posebnom dijelu zgrade nema utjecaja na prava osoba koje imaju pravo korištenja toga stana (stanarsko pravo).

Član 23.

Pravnoj osobi ostavlja se u vlasništvu na njen zahtjev, poslovna prostorija koju je na dan stupanja na snagu ovog zakona koristila u nacionaliziranoj zgradi za svoje potrebe.

Član 24.

Kad bi građani, građanska pravna osoba, društvena organizacija ili drugo udruženje građana imalo naslijediti zgradu ili dio zgrade, takav nasljednik ima pravo da, u granicama određenim ovim zakonom (član 2.), između svojih i naslijeđenih zgrada i dijelova zgrada izabere one koje će zadržati.

Ako nasljednik ne učini izbor po prethodnom stavu u roku koji mu odredi organ uprave općinskog narodnog odbora nadležan za poslove financija, ovaj će organ rješenjem odrediti koje će se zgrade ili dijelovi zgrade, u granicama određenim ovim zakonom, ostaviti nasljedniku u vlasništvu.

Dok nasljednik ne učini izbor ili dok ne bude doneseno pravomoćno rješenje po prethodnom stavu, ne mogu se vršiti upisi u zemljišne knjige na osnovu sudskog rješenja o nasljeđivanju u pogledu naslijeđenih zgrada i dijelova zgrada, niti se može za te zgrade i dijelove zgrada određivati porez na nasljedstvo.

Zgrada ili dio zgrade, koji po odredbama prethodnih stavova ne ostane u vlasništvu nasljednika, postaje društveno vlasništvo.

Za takvu zgradu ili dio zgrade nasljedniku se daje naknada po odredbama ovog zakona, osim ako međunarodnim ugovorom, zaključenim sa državom čiji je državljanin nasljednik, nije drukčije određeno.

Član 25.

Zgrada ili dio zgrade, koji po drugom osnovu, a ne po osnovu nasljeđivanja, stekne građanin, građanska pravna osoba, društvena organizacija ili drugo udruženje građana, postaje društveno vlasništvo, ako bi ta zgrada ili dio zgrade zajedno sa zgradom ili dijelom zgrade koji stjecalac već ima u vlasništvu, premašili broj zgrada i dijelova zgrada koji se po ovom zakonu može imati u vlasništvu (čl. 2. i 3.).

U slučaju iz prethodnog stava stjecalac nema pravo na naknadu za zgradu ili dio zgrade koji postaje društveno vlasništvo.

Član 26.

Stanom se smatra skup prostorija namijenjenih da služe stambenim potrebama jednog korisnika, koje, u pravilu, čine građevinsku cjelinu i imaju poseban glavni ulaz.

Ako zgrada nije građevinski podijeljena na stanove, ili ako stanovi u toj zgradi imaju izuzetno velik broj soba, komisija za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru rješit će, radi određivanja da li zgrada ispunjava uvjete za nacionalizaciju, koje prostorije sačinjavaju pojedine stanove, uzimajući pritom u obzir veličinu i namjenu tih prostorija.

Pod malim stanom smatra se stan od dvije sobe sa sporednim prostorijama.

Član 27.

Pri određivanju da li je stambena zgrada nacionalizirana ovim zakonom, svakih započetih sedamdeset kvadratnih metara poslovne prostorije računaju se kao jedan stan.

Poslovnom prostorijom, bez obzira da li se nalazi u poslovnoj ili stambenoj zgradi, smatra se jedna ili više prostorija namijenjenih vršenju poslovne djelatnosti jednog korisnika, koje, u pravilu, čine građevinsku cjelinu i imaju poseban glavni ulaz.

2. Poslovne zgrade

Član 28.

Predmet nacionalizacije su sve poslovne zgrade u građanskom vlasništvu koje služe za vršenje privrednih, administrativnih, prosvjetnih, kulturnih, zdravstvenih, socijalnih i drugih sličnih djelatnosti.

Član 29.

Poslovne zgrade i poslovne prostorije u nacionaliziranoj poslovnoj zgradi, koje po svom kapacitetu služe za vršenje dopuštene poslovne ili druge djelatnosti njihovih vlasnika, ostavljaju im se, na njihov zahtjev, u vlasništvu.

Poslovne zgrade i poslovne prostorije iz prethodnog stava ne uračunavaju se u broj zgrada i dijelove zgrada određen u članu 2. ovog zakona.

Te poslovne zgrade odnosno poslovne prostorije vlasnik ne može otuđiti, ali ih mogu naslijediti njegovi zakonski nasljednici, ako u smislu člana 5. ovoga zakona služe njihovoj dopuštenoj djelatnosti.

Te poslovne zgrade odnosno poslovne prostorije, kad prestanu služiti poslovnoj djelatnosti njihovih vlasnika odnosno njihovih zakonskih nasljednika, postaju društveno vlasništvo.

Član 30.

Gospodarske (ekonomske) zgrade koje služe poljoprivrednoj djelatnosti zemljoradnika nisu predmet nacionalizacije.

Nisu predmet nacionalizacije ni zgrade društvenih organizacija i drugih udruženja građana koje služe za vršenje djelatnosti radi kojih su oni osnovani i koje su predviđene u njihovim pravilima potvrđenim od nadležnog organa.

Član 31.

Mali magazini i mali podrumi, koji nisu od značaja za vršenje privredne djelatnosti, bez obzira da li se nalaze u sastavu zgrade ili su posebna zgrada, mogu se ostaviti u vlasništvu njihovih vlasnika.

Član 32.

Poslovnom zgradom ne smatra se i ne nacionalizira se garaža koja služi za smještaj najviše dvaju automobila.

Sporedne prostorije u zgradi ostavljenoj u vlasništvu prijašnjeg vlasnika ili izvan takve zgrade, a koje služe za potrebe stanara, kao što su garaže, perionice, sušionice, podrumi i sl., ne smatraju se poslovnim prostorijama ni poslovnim zgradama u smislu ovog zakona i ne nacionaliziraju se.

Član 33.

Magazini, garaže i sporedne prostorije, koje se po odredbama čl. 32. i 33. ovog zakona ne nacionaliziraju, ne uračunavaju se u broj zgrada i posebnih dijelova zgrade određen u članu 2. ovog zakona.

5. Građevinska zemljišta

Član 34.

Smatraju se građevinskim zemljištima i nacionaliziraju se sva izgrađena i neizgrađena zemljišta, koja se nalaze u užim građevinskim rajonima gradova i naselja gradskog karaktera.

Koja se mjesta smatraju gradovima i naseljima gradskog karaktera, određuje republiko izvršno vijeće.

Uži građevinski rajon određuje, na prijedlog općinskog narodnog odbora, kotarski narodni odbor posebnom odlukom donesenom na sjednicama obaju vijeća.

Odluku o užem građevinskom rajonu potvrđuje republiko izvršno vijeće.

Uži građevinski rajon može obuhvatiti samo ono područje koje je već urbanistički izgrađeno i koje će prema planiranoj stambenoj i komunalnoj izgradnji biti izgrađeno u doglednom vremenu.

Odluku o užem građevinskom rajonu kotarski narodni odbor dužan je donijeti u roku od mjesec dana od dana kad republiko izvršno vijeće odredi mjesta koja se smatraju gradovima i naseljima gradskog karaktera.

Član 35.

Ako kotarski narodni odbor, na prijedlog općinskog narodnog odbora, kasnijom odlukom, potvrđenom od strane republikog izvršnog vijeća, proširi prije određeni uži građevinski rajon, zemljišta obuhvaćena kasnijom odlukom, nacionaliziraju se i postaju društveno vlasništvo danom stupanja na snagu te odluke.

Član 36.

Ako se zgrada koja je nacionalizirana nalazi izvan užeg građevinskog rajona na kome su prema prethodnom članu nacionalizirana sva izgrađena i neizgrađena zemljišta, zajedno sa tom zgradom nacionalizira se i građevinska parcela na kojoj je zgrada podignuta.

U slučaju iz prethodnog stava nacionalizira se samo zemljište koje pokriva zgradu i zemljište koje služi za redovnu upotrebu te zgrade (građevinsko izgrađeno zemljište), a ostali dio zemljišta izdvaja se u posebnu parcelu i ostaje u vlasništvu vlasnika.

Ako je nacionaliziran samo dio zgrade iz stava 1. ovog člana, nacionalizira se idealni dio građevinske parcele koji odgovara vrijednosti nacionaliziranog dijela zgrade prema ukupnoj vrijednosti cijele zgrade.

Član 37.

Ako se na nacionaliziranoj građevinskoj parceli nalazi zgrada koja nije nacionalizirana, vlasnik te zgrade ima pravo besplatnog korištenja zemljišta koje pokriva zgradu i zemljišta koje služi za redovnu upotrebu te zgrade, sve dok na tom zemljištu postoji zgrada.

Član 38.

Građevinsko neizgrađeno zemljište koje je nacionalizirano ostaje u posjedu prijašnjeg vlasnika sve dok ga on na osnovu rješenja općinskog narodnog odbora ne preda u posjed općini ili drugoj osobi, radi izgradnje zgrade ili drugog objekta ili radi izvođenja drugih radova.

Predaja zemljišta u posjed općini ili drugom korisniku ne može se izvršiti prije nego što je korisniku to potrebno radi izvođenja građevinskih ili drugih radova kojima se zemljište privodi namijenjenoj svrsi.

Član 39.

Prijašnji vlasnik nacionaliziranog građevinskog neizgrađenog zemljišta ima pravo to zemljište zajedno sa trajnim zasadima na njemu, sve dok je u njegovom posjedu, besplatno koristiti ili za to vrijeme drugome dati na korištenje uz naknadu ili bez naknade, suglasno postojećim propisima o zakupu poljoprivrednog zemljišta.

Prije predaje zemljišta u posjed općini ili drugom korisniku prijašnji vlasnik ima pravo sa tog zemljišta skinuti usjev i sabrati plodove.

Ako prijašnji vlasnik nije u mogućnosti da skine usjev i sabere plodove, on ima pravo od općine odnosno osobe kojoj predaje zemljište u posjed zahtijevati naknadu za usjev i plodove po cijenama koje su važile za vrijeme posljednje žetve ili berbe.

Član 40.

Na zahtjev prijašnjeg vlasnika nacionaliziranog građevinskog neizgrađenog zemljišta općinski narodni odbor dat će mu to zemljište na korištenje radi podizanja porodične stambene zgrade, ako se prema urbanističkom planu ili odluci narodnog odbora, koja taj plan zamjenjuje može na tom zemljištu podići takva zgrada.

Zahtjev po prethodnom stavu prijašnji vlasnik može podnijeti u roku koji odredi općinski narodni odbor za pojedina područja užeg građevinskog rajona. Taj rok ne može biti kraći od šest mjeseci, a počinje teći od dana objavljenja.

Prijašnji vlasnik dužan je u roku od tri godine od dana dostave rješenja općinskog narodnog odbora o davanju zemljišta na korištenje podići na tom zemljištu zgradu, koja ispunjava uvjete određene građevinskim propisima i urbanističkim planom ili odlukom narodnog odbora koja taj plan zamjenjuje.

Ako ne postupi po odredbi prethodnog stava, prijašnji vlasnik gubi pravo korištenja građevinskog zemljišta na kome je bio dužan podići zgradu.

Član 41.

Građanin ili pravna osoba kome općinski narodni odbor daje na korištenje nacionalizirano građevinsko neizgrađeno zemljište radi podizanja zgrade ili drugog objekta, dužan je platiti za to korištenje najmanje onoliko koliko se plaća prijašnjem vlasniku na ime naknade za nacionalizirano zemljište.

Općinski narodni odbor na sjednicama obaju vijeća može odlučiti da korisnici zemljišta ne daju naknadu iz prethodnog stava, ali je u tom slučaju dužan tu naknadu platiti sam općinski narodni odbor iz budžetskih sredstava općine.

III. NAKNADA ZA NACIONALIZIRANE NEKRETNOSTI

Član 42.

Za nacionaliziranu zgradu ili posebni dio zgrade, zajedno sa zemljištem koje pokriva zgradu i zemljištem koje služi za redovnu upotrebu te zgrade, prijašnjem vlasniku daje se naknada koja iznosi 10% od stambenine koja se plaća za tu zgradu ili dio zgrade na dan stupanja na snagu ovog zakona — za vrijeme od 50 godina.

Visina naknade utvrđuje se u jednom ukupnom iznosu, koji će se isplaćivati u jednakim mjesečnim iznosima za vrijeme od 50 godina, počev od 1. siječnja 1959.

Član 43.

Ako je vijek trajanja zgrade ili posebnog dijela zgrade kraći od 50 godina, naknada iznosi 10% od stambenine koja se plaća na dan stupanja na snagu ovog zakona za to kraće vrijeme.

I visina ove naknade utvrđuje se u jednom ukupnom iznosu, koji će se isplaćivati u jednakim mjesečnim obrocima za to kraće vrijeme, počev od 1. siječnja 1959.

Za zemljište koje je nacionalizirano zajedno sa zgradom iz prethodnog stava vlasniku će se isplaćivati za preostalo vrijeme do 50 godina razmjernan dio naknade koji se po odredbama ovog zakona daje za nacionalizirano neizgrađeno zemljište.

Član 44.

Ukupni iznos naknade utvrdit će se po odredbama prethodnih članova i kad je za zgradu ili dio zgrade pod društvenim upravljanjem prijašnjem vlasniku plaćen na dan stupanja na snagu ovog zakona na ime dijela stanarine postotak veći od 10%.

Takvom vlasniku može se, na osnovu odluke općinskog narodnog odbora donesene na sjednicama obaju vijeća, utvrditi iznos naknade isplaćivati u jednakim mjesečnim obrocima, koji iznose onoliko koliko je on primao na ime dijela stanarine na dan stupanja na snagu ovog zakona, sve do potpune isplate iznosa utvrđenog po čl. 42. i 43. ovog zakona.

Član 45.

Pri utvrđivanju visine naknade za nacionaliziranu poslovnu zgradu, poslovnu prostoriju ili stambenu zgradu u kojoj ima poslovnih prostorija, ne će se uzimati u obzir zakupnina za poslovnu zgradu i poslovne prostorije, nego će se uzeti u račun stanarina koja bi se plaćala za te prostorije kad bi se one koristile kao stambene prostorije.

Član 46.

Za nacionalizirano građevinsko neizgrađeno zemljište prijašnjem vlasniku daje se naknada koja se određuje po tarifi po kojoj se određuje naknada za ekspropirano građevinsko zemljište (član 47. Zakona o eksproprijaciji).

Naknada po prethodnom stavu isplaćuje se za vrijeme od 50 godina, u jednakim godišnjim obrocima, počev od prvog dana po isteku mjeseca u kome je prijašnji vlasnik predao zemljište u posjed općini ili drugom korisniku (član 38.).

Član 47.

Prijašnjem vlasniku nacionaliziranog zemljišta koji je na tom zemljištu vršio poljoprivrednu djelatnost koja mu je bila jedini ili glavni izvor prihoda, utvrđeni iznos naknade daje se odjednom najkasnije u roku od tri mjeseca od dana predaje zemljišta u posjed općini ili drugom korisniku.

Na zahtjev osobe iz prethodnog stava općinski narodni odbor može joj dati u zamjenu za nacionalizirano zemljište drugo poljoprivredno zemljište, ako takvim zemljištem raspolaže.

Odlukom narodnog odbora donesenom na sjednicama obaju vijeća može se propisati da se i u drugim slučajevima naknada može dati po odredbama prethodnih stavova.

Član 48.

Općinski narodni odbor može odlukom donesenom na sjednicama obaju vijeća propisati da se u određenim slučajevima utvrđeni iznos naknade za nacionalizirane zgrade i dijelove zgrada može isplaćivati i u obrocima dužim od mjesec dana, ali ne dužim od godinu dana.

Tom odlukom može se propisati da se utvrđeni iznos naknade za nacionalizirane zgrade, dijelove zgrada i građevinska zemljišta može isplaćivati i u većim obrocima i time skratiti vrijeme određeno ovim zakonom za isplatu naknada.

Član 49.

Savezno izvršno vijeće odredit će iz kojih će se sredstava isplaćivati naknada za objekte nacionalizirane ovim zakonom, kao i način isplate naknade, a može u tu svrhu osnovati i posebne fondove.

Savezno izvršno vijeće može propisati da se naknada vlasnicima za nacionalizirane nekretnine isplaćuje za vrijeme kraće od 50 godina, kao i da se naknada isplati odjednom, ili u nekoliko obroka.

IV. STVARNI TERETI NA NACIONALIZIRANIM NEKRETNOSTIMA

Član 50.

Hipoteke i drugi stvarni tereti, osim stvarnih služnosti, upisani na nekretninama koje su ovim zakonom nacionalizirane, gube pravnu važnost i imaju se brisati iz zemljišnih knjiga i drugih javnih knjiga u kojima se upisuje vlasništvo na nekretninama.

Brisanje hipoteke i drugih stvarnih tereta po odredbi prethodnog stava, vrši se po prijedlogu organa uprave općinskog narodnog odbora nadležnog za poslove financija, a na osnovu pravomoćnog rješenja o utvrđenju predmeta nacionalizacije.

Član 51.

Dug prema banci ili drugom vjerovniku, koji proistječe iz zajma za čije je osiguranje bila upisana hipoteka, koja se po ovom zakonu briše, podmiruje se iz prihoda zgrade, ako je zajam zaključen i utrošen za podizanje, obnovu ili održavanje te zgrade.

Ako se zgrada, za čije je podizanje ili održavanje zaključen hipotekarni zajam, ne koristi zato što nije dovršena ili što nije osposobljena za upotrebu, dug po tom zajmu preuzima općina.

U slučaju iz prethodnog stava općina je dužna dovršiti zgradu, odnosno osposobiti je za upotrebu.

Po dovršenju zgrade ili osposobljenju zgrade za upotrebu, dug će se podmirivati iz prihoda zgrade.

Općina može zaključiti ugovor sa drugom društvenom pravnom osobom da ona dovrši zgradu ili je osposobi za upotrebu.

U tom slučaju dug preuzima društvena pravna osoba s kojom je općina zaključila ugovor, ako je vjerovnik primi za dužnika.

Član 52.

Za dug koji proistječe iz zajma za čije je osiguranje bila upisana hipoteka, koja se po ovom zakonu briše, ostaje i dalje u obavezi dosadašnji dužnik, ako zajam nije utrošen za podizanje, obnovu ili održavanje zgrade.

Član 53.

Ako je na nacionaliziranoj nekretnosti bilo uknjiženo pravo uživanja koje po ovom zakonu gubi pravnu važnost, naknada za tu nekretnost isplaćuje se uživaocu za vrijeme za koje je pravo uživanja imalo trajati.

V. POSTUPAK ZA PROVOĐENJE NACIONALIZACIJE

Član 54.

Postupak za utvrđenje predmeta nacionalizacije, osim za građevinska zemljišta koja nisu nacionalizirana zajedno sa zgradom, provode posebne komisije za nacionalizaciju pri općinskim narodnim odborima.

Protiv rješenja komisije za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru može se izjaviti žalba komisiji za nacionalizaciju pri kotarskom narodnom odboru.

Član 53.

Radi jednoobrazne primjene odredbi ovog zakona, kao i radi ocjene zakonitosti i pravilnosti rješenja donesenih u postupku za utvrđenje predmeta nacionalizacije, osnovat će se komisija za nacionalizaciju pri izvršnim vijećima autonomnih jedinica i republikim izvršnim vijećima i Komisija za nacionalizaciju pri Saveznom izvršnom vijeću.

Član 54.

Prilikom donošenja objašnjenja Komisija može tražiti mišljenje Pravnog savjeta Saveznog izvršnog vijeća.

Prije donošenja objašnjenja Komisija može tražiti mišljenje Pravnog savjeta Saveznog izvršnog vijeća.

Objašnjenja donesena od strane Komisije za nacionalizaciju pri Saveznom izvršnom vijeću obavezna su za druge komisije za nacionalizaciju.

Član 57.

Protiv rješenja komisije za nacionalizaciju ne može se voditi upravni spor.

Član 58.

Rješenje o utvrđenju nacionalizacije građevinskog zemljišta, koje nije nacionalizirano zajedno sa zgradom donosi, na osnovu odluke kotarskog narodnog odbora o utvrđenju užeg građevinskog rajona, organ uprave općinskog narodnog odbora nadležan za poslove financija.

Rješenje iz prethodnog stava dostavlja se nadležnom kotarskom sudu, koji će na osnovu tog rješenja izvršiti zemljišnoknjižni unos zemljišta kao društvenog vlasništva i dalje postupiti po pravnim pravilima zemljišnog prava.

Član 59.

Postupak za određivanje naknade prijašnjem vlasniku za nacionaliziranu nekretninu pokreće se poslije pravomoćnosti rješenja komisije za nacionalizaciju o utvrđenju predmeta nacionalizacije.

Za postupak po prethodnom stavu nadležan je u prvom stepenu organ uprave općinskog narodnog odbora nadležan za poslove financija, na čijem se području nalazi nacionalizirana nekretnina.

Član 60.

Protiv rješenja o naknadi ne može se izjaviti žalba niti se može voditi upravni spor.

Prijašnji vlasnik nacionalizirane nekretnine i općina na čijem se području ta nekretnina nalazi mogu u roku od 30 dana od dana dostave rješenja o naknadi podnijeti zahtjev da sud utvrdi visinu naknade.

O zahtjevu za utvrđivanje visine naknade rješava u vanparničnom postupku kotarski sud na čijem se području nalazi nacionalizirana nekretnina.

Protiv prvostepenog rješenja kotarskog suda može se izjaviti žalba okružnom sudu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Pravomoćno sudske rješenje o visini naknade zamjenjuje rješenje koje je donio organ uprave općinskog narodnog odbora nadležan za poslove financija.

Član 61.

U postupku za utvrđenje predmeta nacionalizacije i postupku za određivanje visine naknade za nacionalizirane nekretnine stranka je i općina.

Član 62.

Blíže odredbe o postupku za utvrđenje predmeta nacionalizacije i o postupku za određivanje visine naknade za nacionalizirane nekretnine, kao i o nadležnosti, sastavu i radu komisije za nacionalizaciju propisat će uredbom Savezno izvršno vijeće.

Ovom uredbom odredit će se i vrijeme za koje komisije za nacionalizaciju moraju završiti rad, kao i organi na koje prelazi nadležnost tih komisija po prestanku njihovog rada.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Član 63.

Zatvorom do godinu dana kaznit će se za krivično djelo građanin koji u svrhu da izbjegne nacionalizaciju ili inače prijelaz u društveno vlasništvo po odredbama ovog zakona zgrade, idealnog dijela zgrade ili posebnog dijela zgrade, prešuti pred komisijom za nacionalizaciju ili drugim nadležnim organom da ima u vlasništvu neku od takvih nekretnina.

Građanska pravna osoba, društvene organizacije ili drugo udruženje građana kaznit će se za radnju iz prethodnog stava za prekršaj novčanom kaznom do 1.000.000 dinara.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 64.

U gradu podijeljenom na općine, gradsko vijeće donosi odluke koje po odredbama ovoga zakona donosi općinski narodni odbor, a ako nema gradskog vijeća, odluke donosi kotarski narodni odbor.

Član 65.

Ako je na osnovu rješenja o eksproprijaciji donesenog na osnovu Zakona o eksproprijaciji, koje je postalo pravomoćno do dana stupanja na snagu ovog zakona, eksproprijirana zgrada, dio zgrade ili građevinsko zemljište, koji bi po ovom zakonu imali biti nacionalizirani da nisu eksproprijirani, naknadu za takvu nekretninu odredit će organ uprave općinskog narodnog odbora nadležan za poslove financija po odredbama ovog zakona, ako do njegovog stupanja na snagu prijašnjem vlasniku nije namirena naknada određena na osnovu Zakona o eksproprijaciji.

Ako je u slučaju iz prethodnog stava do dana stupanja na snagu ovog zakona djelomično namirena naknada određena na osnovu Zakona o eksproprijaciji, organ iz prethodnog stava odredit će ukupnu visinu naknade po ovom zakonu.

Prijašnji vlasnik kome je kao naknada određena po Zakonu o eksproprijaciji, isplaćeno više nego što iznosi naknada određena po prethodnom stavu, nije dužan taj višak vratiti.

Prijašnjem vlasniku kome je kao naknada određena po Zakonu o eksproprijaciji, isplaćeno manje nego što iznosi naknada određena po ovom zakonu, odat će od ovog iznosa isplatiti će se u obrocima, suglasno odredbama ovog zakona.

Član 66.

Za vrijeme od stupanja na snagu ovog zakona do donošenja rješenja o visini naknade za nacionaliziranu zgradu ili dio zgrade, prijašnjem vlasniku isplaćivat će se privremeno na ime naknade onaj iznos koji je na ime dijela stanarine ili zakupnine primao na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Poslije donošenja rješenja o visini naknade izvršit će se, suglasno tom rješenju, obračunavanje iznosa isplaćenih po prethodnom stavu.

Član 67.

Stjecanje vlasništva na posebnim dijelovima zgrade po odredbama ovog zakona i po drugim zakonskim osnovima pravovaljano je, a zemljišnoknjižni upis tog vlasništva izvršit će se po donošenju Zakona o vlasništvu na posebnim dijelovima zgrade.

Član 68.

Na prijašnjeg vlasnika nacionaliziranog zemljišta kome je to zemljište ostavljeno u posjed, primjenjuju se odredbe propisa o porezu na dohodak koje važe za vlasnike zemljišta.

Član 69.

Ne smatraju se poslovnim zgradama u smislu ovog zakona one zgrade koje su prije bile stambene zgrade, pa se privremeno koriste za vršenje prosvjetnih, kulturnih, zdravstvenih, socijalnih i administrativnih djelatnosti, a koje kao porodične zgrade po odredbama ovog zakona ne bi bile nacionalizirane.

Član 70.

Na osnovu ugovora o otuđenju posebnih dijelova zgrade, idealnih dijelova zgrade, cijele zgrade ili građevinskog neizgrađenog zemljišta, zaključenih prije 25. studenoga 1958., kao dana stupanja na snagu Zakona o izmjeni Zakona o prometu zemljišta i zgrada, a u kojima je makar i jedna ugovorna strana građanin, građanska pravna osoba, društvena organizacija ili drugo udruženje građana, može se vršiti zemljišnoknjižni prijenos vlasništva ako su prije 25. studenoga 1958. potpis prodavaoca na ugovoru o kupnji i prodaji, potpis darodavca na ugovoru o daru ili potpisi ugovornih strana na drugim ugovorima ovjereni od organa nadležnog za ovjeravanje potpisa, ili ako je na osnovu takvog ugovora prije tog dana podnesen zemljišnoknjižnom sudu osnovan prijedlog za bilo kakav upis u zemljišne knjige ili u druge javne knjige u koje se upisuje vlasništvo na nekretnostima, ili ako je u izvršenju takvog ugovora ugovornoj strani vršena isplata preko banke.

Ako je za pravovaljanost ugovora propisana suglasnost državnog organa, za zemljišnoknjižni prijenos dovoljno je da je takva suglasnost pismeno dana prije 25. studenoga 1958.

Član 71.

Na osnovu ugovora o otuđenju zgrada, idealnih dijelova zgrada i posebnih dijelova zgrada, zaključenih prije 25. studenoga 1958. koji ne ispunjavaju uvjete iz prethodnog člana može se vršiti zemljišnoknjižni prijenos samo ako komisija za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru utvrdi da se tim ugovorima ne onemogućava nacionalizacija zgrade, idealnog dijela zgrade ili posebnog dijela zgrade, koji bi inače ovim zakonom bili nacionalizirani.

Član 72.

Ugovori na osnovu kojih se prema odredbama čl. 70. i 71. ovog zakona ne može vršiti zemljišnoknjižni prijenos gube pravnu važnost.

Odnosi između ugovornih strana koji proistječu iz ugovora, koji su po odredbi prethodnog stava izgubili pravnu važnost, raspravit će se, u slučaju spora, po pravilima imovinskog prava.

Prava nasljednika stečena do dana stupanja na snagu ovog zakona na osnovu postojećih propisa, pravovaljana su.

Član 73.

Za vrijeme postojanja komisije za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru, za zemljišnoknjižni prijenos vlasništva na osnovu ugovora o otuđenju posebnih dijelova zgrade, idealnih dijelova zgrade, cijele zgrade ili građevinskog neizgrađenog zemljišta, zaključenog poslije stupanja na snagu ovog zakona, a u kome je makar i jedna ugovorna strana građanin, građanska pravna osoba, društvena organizacija ili drugo udruženje građana, potrebno je rješenje komisije za nacionalizaciju pri općinskom narodnom odboru da nekretnina koja je predmet tog ugovora nije nacionalizirana ovim zakonom.

Član 74.

Komisija za nacionalizaciju pri republičkom izvršnom vijeću može zgrade koje su prije služile kao župski, parohijski, biskupski, patrijaršijski i drugi dvorovi, a koje na dan stupanja na snagu ovog zakona ne služe za zdravstvene, socijalne, prosvjetne, kulturne i druge djelatnosti, ostaviti u vlasništvu njihovih vlasnika i staviti ih njima na raspolaganje za njihovu prijašnju namjenu.

Član 75.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na zgrade i dijelove zgrade u vlasništvu stambenih zajednica, za koje će se donijeti posebni savezni zakon.

Član 76.

Secretarijat Saveznog izvršnog vijeća za pravosudne poslove donijet će propise o zemljišnoknjižnim upisima u smislu ovog zakona.

Član 77.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese posebne propise o načinu isplate naknade za nacionalizirane nekretnosti stranih državljana, suglasno međunarodnim sporazumima i načelima reciprociteta.

Član 78.

O izvršenju ovog zakona starat će se savezni Državni sekretarijat za poslove financija.

Član 79.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o izmjeni Zakona o prometu zemljišta i zgrada („Službeni list FNRJ“, br. 48/58).

Član 80.

Ovaj zakon stupa na snagu danom njegovog usvajanja od strane Savezne narodne skupštine.

891.

U K A Z

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DOPRINOSU BUDŽETIMA IZ OSOBNOG DOHOTKA RADNIKA

Na osnovu člana 71. točka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Zakon o izmjenama i do-